

RPO-726 707 / 13

Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Rzeszowie

35-322 Rzeszów, ul. Załęska 76; tel. 017 85 80 780;
fax: 017 85 20 361; e-mail: oisw_rzeszow@sw.gov.pl

Rzeszów, 2013-07-25

OIRP-073/33/13/1921

M. Leu
2013-08-02

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Zespół „Krajowy Mechanizm Prewencji”
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
2013 -07- 29
NR 1578866

zapełnić 45
02.08.2013.

W odpowiedzi na pismo RPO-726707-VII-720.5/13/MK przedstawiam stanowisko odnośnie zawartego zalecenia dotyczącego przyznania środków finansowych niezbędnych do wykonania zaleceń nr: 1.3, 1.7, 1.8, 1.9 i 1.18 przez Zakład Karny w Dębicy.

W propozycjach do planu wydatków budżetowych dla OISW w Rzeszowie na 2014 rok ujęto zakupy i modernizację sprzętu kwaterunkowego w Zakładzie Karnym w Dębicy. Z przyznanych środków finansowane będzie wykonanie przesłon w łazniach oraz zakup nowych łóżek z drabinkami i zabezpieczeniami. Zakres działań w ww. obszarach zależny będzie od wielkości otrzymanych środków.

Kąciki sanitarne wyposażone zostały w zasłonki gwarantujące intymność. Środki finansowe zostały wygospodarowane przez Zakład Karny w Dębicy we własnym zakresie.

W związku z planowanymi w bieżącym roku w jednostce pracami termomodernizacyjnymi w ramach projektu „Poprawa wydajności energetycznej Zakładu Karnego w Dębicy” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego modernizowane będą min. sieci c.o. i ciepłej wody. W związku z tym, ze względów ekonomicznych i technicznych, dopiero po pierwszym etapie tych prac rozstrzygnięta zostanie kwestia wyboru rozwiązań dotyczących kącików sanitarnych. Bez względu na wybór wariantu w przyszłym roku rozpoczną się prace mające na celu poprawę warunków w tym przedmiocie.

Okręgowy Inspektorat SW w Rzeszowie co roku w ramach planu wydatków bieżących przekazuje środki ze wskazaniem na wykonanie prac

remontowych w celach. We wszystkich jednostkach cele remontowane są sukcesywnie, a wysokość przekazywanych środków zależna jest od możliwości finansowych inspektoratu.

W zakresie dostosowania celi do potrzeb osób niepełnosprawnych będzie to działanie priorytetowe przy najbliższych przekazywanych środkach na remont celi.

Dodatkowo informuję, że wszystkie zalecenia kierowane do jednostek są szczegółowo analizowane, a ich realizowanie jest na bieżąco monitorowane. W miarę potrzeb i możliwości udzielana jest również stosowna pomoc.

Z pozdrowieniami

Z upoważnienia
DYREKTORA OKREGOWEGO
Służby Więziennej w Rzeszowie
SPECJALISTA OISW w Rzeszowie
mjr mgr inż. Robert Żółkiewicz

wyk. w 2 egz.

1. adresat
2. a/a

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

RPO-726 707 /13

Zakład Karny

ul. Sandomierska 41, 39-200 Dębica
tel. (14) 681-56-56 do 58, fax. 681-56-59
e-mail: zk_debica@sw.gov.pl

Dębica 17 lipca 2013 r.

DD - 0912/1/13/15790

2013 -07- 17

1579036

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

2013-08-02

zapoznać się
02.08.2013

W odpowiedzi na pismo Zespołu "Krajowego Mechanizmu Prewencji" z dnia 10.06.2013 r. znak RPO-726707-VII-720.5/13/MK dotyczące raportu z wizytacji Zakładu Karnego w Dębicy przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji uprzejmie informuję, że został on szczegółowo omówiony w trakcie posiedzenia kierownictwa zakładu. Kierownicy poszczególnych działów zapoznali z jego treścią podległych im funkcjonariuszy i pracowników w ramach odpraw wewnętrznych. Zawarte w nim uwagi, spostrzeżenia i zalecenia zostaną wykorzystane w trakcie bieżącej pracy.

Uprzejmie informuję o sposobie realizacji wydanych zaleceń.

1.1. Kierownik jednostki zwraca szczególną uwagę na sposób traktowania osadzonych przez podległy mu personel, w tym kierownika ZOZ w Zakładzie Karnym w Dębicy. W związku z uwagami osadzonych zgłaszanymi w trakcie wizytacji przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji dyrektor wspólnie z z-cą dyrektora przeprowadzili z kierownikiem ZOZ rozmowę instruktazową w celu przypomnienia sposobu traktowania osadzonych. Ponadto sfera ta została poddana kontroli bieżącej przez z-cę dyrektora, w trakcie której stwierdzono, że sposób traktowania osadzonych przez kierownika jest właściwy, zgodny z przepisami i ogólnie przyjętymi zasadami dobrego zachowania. Kontrole takie będą dokonywane cyklicznie. Powyższe zagadnienia są i będą przedmiotem systematycznego zainteresowania kierownika jednostki, zarówno w odniesieniu do personelu medycznego, jak i pozostałych działów służb. Nadal też wnikliwie będą wyjaśniane wszelkie skargi i uwagi osadzonych na tę sferę funkcjonowania jednostki.

1.2. W Zakładzie Karnym w Dębicy karę pozbawienia wolności odbywa 562 skazanych. Każdego dnia pisemne prośby i wnioski w różnorodnych sprawach składa nawet około 70 osadzonych. Zakres przedmiotowy tych prośb jest różnorodny - są prośby o wyrażenie zgody na przesłanie w paczce ubrań, środków higieny osobistej, udzielenia zgody na wi-

dzenie z osobą niebędącą osobą bliską w rozumieniu art. 115 kk, prośby o uzyskanie pomocy postpenitencjarnej składane w dniu zwolnienia, i inne. Największa liczba próśb skazanych dotyczy uzyskania zgody na posiadanie dodatkowych ubrań, przedmiotów, rzeczy osobistych, sprzętu RTV itp. Prośby te opiniowane i rozpoznawane są najczęściej w dniu złożenia i w tym też dniu o decyzji Dyrektora skazani informowani są przez wychowawców. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku skazanych opuszczających jednostkę w związku z warunkowym przedterminowym zwolnieniem lub, którym sąd orzekł dalsze odbywanie kary w warunkach systemu dozoru elektronicznego. Ich prośby składane są bezpośrednio po posiedzeniu sądu, w czasie którego zapadło postanowienie o warunkowym zwolnieniu lub zastosowaniu dozoru elektronicznego - zwolnienie z zakładu karnego następuje tego samego dnia. Prośby te ze względu na ich istotę lub przedmiot załatwiane są również niezwłocznie.

Taki sposób postępowania nie jest sprzeczny z przepisami § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003r. w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i próśb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych /tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 647/ - załatwienie prośby w dniu złożenia i ogłoszenie decyzji również w tym dniu pozwala odstąpić od zasady pisemności, od której mowa w § 9 ust 1 ww. rozporządzenia.

Zaznaczyć należy, że każdy skazany, jeżeli wyraził potrzebę pisemnego powiadomienia go o sposobie rozpoznania prośby, otrzymywał odpowiedź na piśmie wraz z uzasadnieniem.

Nie można wykluczyć przypadków załatwienia niektórych próśb w dniu następnym, czy kolejnym – część próśb wymaga bowiem stanowiska komórki merytorycznej co do ich zasadności, czy możliwości pozytywnego rozpatrzenia i w takich przypadkach zgodzić się należy, że winny być załatwione pisemnie.

Niemniej jednak skarg na brak pisemnej odpowiedzi, czy na udzielenie odpowiedzi wyłącznie w formie ustnej nie odnotowano. Dotychczas również organy pozawięzienne, wizytujące jednostkę nie informowały o przyjęciu uwag w tym zakresie ze strony skazanych, ani nie kwestionowały takiego sposobu załatwiania próśb.

Uwzględniając zalecenia Krajowego Mechanizmu Prewencji zawarte w protokole z wizytacji, w każdym przypadku rozpatrzenia prośby w dniu innym, niż dzień wniesienia, osoba która wniosła prośbę zostanie poinformowana pisemnie o sposobie jej załatwienia.

Jednocześnie nadmieniam, że ustnej formy załatwienia sprawy nie stosuje się w przypadku skarg – te zawsze załatwiane są pisemnie.

1.3. W tutejszym zakładzie jest 534 miejsc noclegowych na 267 łóżkach piętrowych oraz 32 miejsca na łóżkach pojedynczych. Tylko niewielka ilość to łóżka względnie nowe, kilkulatnie. Przeważają łóżka blisko dwudziestoletnie i starsze. Żadne z nich nie jest wyposażone w barierki i drabinki. Z uwagi na wielość posiadanych typów łóżek nieznacznie różniących się wymiarami i kształtami zastosowanych profili metalowych, nie ma możliwości prostego zamontowania do nich gotowych barierek i drabinek. Zasadnym wydaje się zakup 267 kompletnych łóżek piętrowych wraz z barierkami i drabinkami. Pozwoli to nie tylko zrealizować zalecenie Krajowego Mechanizmu Prewencji, ale także odnowi i ujednoczi pod względem technicznym posiadany zasób łóżek i poprawi estetykę cel mieszkalnych. Ponieważ aktualna cena jednostkowa łóżka piętrowego wraz z barierką i drabinką wynosi ok. 917zł, koszt takiego zakupu wynosi 245 000zł i przewyższa możliwości finansowe zakładu, nawet przy założeniu, że zakup można realizować etapami, przykładowo kupując łóżka dla poszczególnych oddziałów lub pawilonów:

1. potrzeby pawilonu A to 84 łóżka za kwotę 77 000zł, w tym 35 łóżek za kwotę 32 000zł dla oddziału I oraz 49 łóżek za kwotę 45 000zł dla oddziału II,
2. potrzeby pawilonu B to 97 łóżek za kwotę 89 000zł, w tym 41 łóżek za kwotę 37 500zł dla oddziału III oraz 56 łóżek za kwotę 51 500zł dla oddziału IV,

3. potrzeby pawilonu C to 86 łóżek za kwotę 79 000zł w tym 29 łóżek za 26 500zł dla oddziału V oraz 57 łóżek za kwotę 52 500zł.

Podzielając pogląd Krajowego Mechanizmu Prewencji, iż brak barierek i drabinek może przyczynić się do upadku z górnego poziomu łóżka, zakład uwzględnił koszt przedmiotowego zakupu w propozycji planu finansowego na rok 2014, przesłanej w dniu 25 czerwca br. do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Rzeszowie. Wobec braku gwarancji, że środki we wskazanej powyżej wysokości zostaną przekazane, planowane jest przeprowadzenie w terminie do końca III kwartału przeglądu posiadanych łóżek, celem wyselekcjonowania tych łóżek które można doposażyć w gotowe zestawy drabinek i barierek. Dopiero w dalszej kolejności administracja zakładu będzie dążyć do etapowej wymiany łóżek najstarszych i nie dających skompletować się z gotowymi zestawami drabinek i barierek. Nadmieniam, że w celu zminimalizowania ryzyka takiego upadku od wielu lat realizowana jest praktyka wskazywania dolnego łóżka skazanym o złym stanie zdrowia lub w zaawansowanym wieku.

1.4. W tutejszym zakładzie funkcjonują trzy łaźnie, po jednej w każdym z trzech pawilonów, w których jest zorganizowanych odpowiednio; dwanaście stanowisk w pawilonie A, sześć w pawilonie B i również sześć w pawilonie C. Aktualnie w żadnej z tych łazni nie ma wydzielonych odrębnych stanowisk prysznicowych. Nadmieniam, że w niedawnej przeszłości, w dwóch łazniach stanowiska były wydzielone za pomocą foliowych kotar - w pawilonie C oraz murowanych ścianek wyłożonych płytkami i foliowych kotar - w pawilonie B. Żadne z tych rozwiązań nie było trwałe i estetyczne (dot. kotar) a ponadto nie gwarantowało intymności. Dodatkowo tamte przegrody sięgały do podłogi przez co skutecznie utrudniały spływ wody, gromadziły wilgoć, utrudniały skuteczne wietrzenie pomieszczeń. Dlatego realizując kolejno remonty w łazniach pawilonów C i B zrezygnowano z przesłon, co nie spowodowało żadnej reakcji osadzonych. Podzielając pogląd Krajowego Mechanizmu Prewencji oraz biorąc pod uwagę własne doświadczenia w tym zakresie, zasadnym jest wydzielenie odrębnych stanowisk prysznicowych za pomocą przegród z płyt HPL. Jest to rozwiązanie powszechnie stosowane w publicznych pomieszczeniach sanitarno - higienicznych, w tym w szatniach basenowych jako przegrody prysznicowe. Płyty HPL charakteryzują się odpornością na wodę i wilgoć, a także na zniszczenia mechaniczne na skutek działania siły, ognia, temperatury i środków chemicznych, w tym zawartych w środkach higieny. Ogółem do wydzielenia odrębnych stanowisk niezbędne jest 21 przegród, w tym dwanaście w pawilonie A, pięć w pawilonie B i cztery w pawilonie C. Aktualna cena jednej przesłony, o wymiarach dostosowanych do dorosłego człowieka wynosi nieznacznie ponad 1 000zł. Szacunkowy koszt zakupu 21 przesłon wynosi 22 000zł. Także w tym przypadku koszt zakupu przewyższa możliwości finansowe zakładu, nawet przy założeniu, że zakup można realizować etapami, kupując zasłony w ilości adekwatnej dla kolejnych łazni:

1. łaźnia w oddziale I, 12 przegród za kwotę 11 900zł,
2. łaźnia w oddziale III, 5 przegród za kwotę 4 900zł,
3. łaźnia w oddziale V, 4 przegrody za kwotę 3 900zł.

Koszt przedmiotowego zakupu ujęto w propozycji planu finansowego na rok 2014, przesłanej w dniu 25 czerwca br. do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Rzeszowie. Także w tym przypadku brak jest gwarancji, że środki w wymaganej wysokości zostaną przekazane jednostce. Z tego powodu planowane jest wykonanie do końca br. wygrodzień w łaźni oddziału V. Czas realizacji pozostałych etapów uzależniony będzie od sytuacji finansowej jednostki.

1.5. Wprowadzenie dwóch kąpielii jest aktualnie rozważane przez Biuro Kwatermistrzow-

sko – Inwestycyjne CZSW, jako rozwiązanie obowiązujące we wszystkich jednostkach penitencjarnych. Na ten moment, skazani odbywający karę w tutejszym zakładzie korzystają raz w tygodniu z ciepłej kąpieli. Jest to realizacja minimalnej normy wynikającej z §30 ust. 3 regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności. Administracja zakładu podziela pogląd zawarty w regule 19.4 Europejskich Reguł Więziennych, tak jak oczywistym jest, że zwiększenie częstotliwości ciepłej kąpieli pozytywnie wpłynie na higienę osobistą skazanych. Nadmieniam, że realizowane są pozostałe normy wynikające z w/w §30 ust. 3 regulaminu a dotyczące skazanych zatrudnionych przy pracach brudzących i skazanych chorych. Należy pamiętać, że każda kąpiel pociąga za sobą koszty. Bazując na wskazaniach liczników wody zużywanej w łaźniach i cenach jednostkowych za dostarczoną wodę oraz za odprowadzone ścieki można określić roczny koszt kąpieli na poziomie 75 000zł. Każde zwielokrotnienie częstotliwości kąpieli będzie skutkowało taką samą wielokrotnością rocznych wydatków na dostawę wody i odprowadzenie ścieków. Na dodatkowy wydatek tej wielkości nie ma środków w budżecie jednostki. Nadmieniam, że wskaźniki zużycia mediów przez jednego osadzonego zostały precyzyjnie określone przez CZSW i OISW oraz stanowią element porównawczy, wykorzystywany do oceny efektywności gospodarowania mediami przez jednostki podstawowe. W szczególności określono, że roczne zużycie wody na jednego osadzonego powinno wynosić maksymalnie 75m³. W przypadku Zakładu Karnego w Dębicy roczne zużycie wody przez jednego skazanego wynosi 66,5m³ w roku 2011 i 67,1m³ w roku 2012. Kolejnym elementem wymagającym uwzględnienia przy podejmowaniu decyzji o wprowadzeniu drugiej kąpieli są względy organizacyjne. Czas trwania kąpieli w dotychczasowym wymiarze oraz wykorzystanie części powierzchni łaźni do zorganizowania pralni podręcznych, powodują, że każde zwielokrotnienie liczby kąpieli będzie skutkowało skróceniem czasu zarówno na kąpiel jak i na korzystanie z pralni podręcznych. W świetle powyższych wyjaśnień, postulat realizowania kąpieli z częstotliwością dwa razy w tygodniu może być spełniony jedynie w przypadku zwiększenia zasobu środków finansowych jednostki, zmian organizacyjnych oraz wydania stosownej decyzji przez Biuro Kwatermistrzowsko - Inwestycyjne CZSW, a także zmiany bądź likwidacji pożądaných norm zużycia mediów przez osadzonych.

1.6. Korzystanie z zajęć sportowych przez skazanych jest dobrowolne i odbywa się na zasadach określonych w porządku wewnętrznym. Uczestniczący w tych zajęciach mogą umyć się w celi. Umożliwienie ciepłej kąpieli generowałoby dodatkowe koszty, na co nie ma środków w budżecie jednostki oraz wymaga nie tylko przeorganizowania kąpieli „głównych”, ale także pracy pralni podręcznych zlokalizowanych w łaźniach, co wiązałoby się ze zmniejszeniem czasu przeznaczanego na pranie i suszenie odzieży własnej przez skazanych. Z tych względów nie planuje się udostępnienia łaźni celem dodatkowej kąpieli po zajęciach w siłowni. Nadmieniam, że skazani uczestniczący w zajęciach sportowych poza terenem zakładu karnego na obiektach Młodzieżowo-Uczniowskiego Ludowego Klubu Sportowego w Pustyni mają możliwość wykąpania się np. po meczach piłki nożnej w klubowym obiekcie.

1.7. Zalecenie zrealizowano. We wszystkich 8 celach jednoosobowych zakładu zamontowano wykonane we własnym zakresie zasłony tekstylne, które w skuteczny sposób zapewniają intymność. W szczególności osadzony korzystający z toalety nie jest widoczny przez osoby wchodzące w tym czasie do celi jednoosobowej. Nadmieniam, że powierzchnia tych cel, ich układ funkcjonalny, lokalizacja drzwi i urządzeń sanitarnych nie pozwalają na wykonanie osłon z innych materiałów, w tym osłon trwałych, pełnych, na całej wysokości i wyposażonych w drzwi.

1.8. Administracja zakładu podziela pogląd Krajowego Mechanizmu Prewencji, iż część cel wymaga remontu oraz wskazanie na ubytki farby, tynku, zawilgocenia występujące na

1.9. Każda ze 101 cel mieszkalnych w tutejszym zakładzie jest wyposażona w kącik sanitarny na który składa się muszla sedesowa, dolnopłuk i umywalka. Urządzenia te są przyłączone do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej. Ponadto w 93 celach wieloosobowych kąciki sanitarne są trwale wydzielone i zabudowane na pełnej wysokości oraz wyposażone w odrębne oświetlenie elektryczne. W celach jednoosobowych kąciki zostały wydzielone kotarami. Niezależnie od wielkości celi kącik sanitarny posiada wentylację grawitacyjną. Stan kącików wzbudził wątpliwości Krajowego Mechanizmu Prewencji. Z otrzymanego raportu można odnieść wrażenie, że sfera ta pozostaje poza zainteresowaniem administracji ZK. Tymczasem jak wskazują zapisy w dziennikach robót konserwacyjno-remontowych zakładu kąciki sanitarne i ich wyposażenie naprawiano równie często jak same cele.

W szczególności w roku 2011;

1. wymieniono 3 miski sedesowe [w celach 20, 130 i 133],
2. wymieniono 14 desek sedesowych [w celach 21, 28, 41, 57, 58, 67, 93, 100, 106 – dwa razy, 107, 130, 133 i 135],
3. wymieniono elementy instalacji wodno kanalizacyjnej w 34 celach [15, 20, 21 – trzy razy, 35, 37 – dwa razy, 43, 48 - dwa razy, 49 - dwa razy, 50 - dwa razy, 52 - trzy razy, 53, 57 - dwa razy, 58 - dwa razy, 60, 68 - dwa razy, 76, 79, 81, 84, 91, 92, 93, 94 – trzy razy, 95, 98, 99, 101, 106, 111 - dwa razy, 132, 141, 142 - dwa razy, 147 i 150],
4. wykonano od nowa całą zabudowę kącika w celi 144.

W roku 2012, w kącikach przeprowadzono nw prace;

1. wymieniono 7 misek sedesowych [w celach nr 34, 50, 60, 68, 84, 135 i 138],
2. wymieniono 20 desek sedesowych [w celach nr 21, 28, 30, 32, 36, 47, 51, 58, 60, 62, 66, 68, 79 - dwa razy, 84 - dwa razy, 85, 93, 106 i 136],
3. wymieniono elementy instalacji wodno kanalizacyjnej w 51 celach [nr 7, 9, 11 – cztery razy, 17, 18, 20 – dwa razy, 21 – dwa razy, 30, 34, 36, 37, 41, 44, 47 – dwa razy, 48 – dwa razy, 52, 53, 58, 60 – dwa razy, 61 – dwa razy, 62, 66 – dwa razy, 67, 72, 73, 74 – dwa razy, 76 – dwa razy, 79 – trzy razy, 82 – trzy razy, 84 – dwa razy, 90, 92, 97, 100, 101 – dwa razy, 107, 113 – dwa razy, 127, 129 – dwa razy, 130 – trzy razy, 132, 135 – dwa razy, 137 – dwa razy, 138 – dwa razy, 141, 142, 143, 144 – dwa razy, 148, 150 i 151],
4. wykonano od nowa całą zabudowę kącika w 21 celach [nr 11, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 36, 37, 61, 74, 80, 82, 84, 85, 91, 93, 94, 97, 99, 101],
5. pomalowano ściany i sufit w 21 celach [nr 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 34, 36, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 49, 50, 52, 54, 57, 58, 60, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 84, 85, 91, 93, 94].

W roku 2013, w kącikach przeprowadzono nw prace;

1. wymieniono 4 miski sedesowe [w celach nr 18, 37, 135, 142],
2. wymieniono 10 desek sedesowych [w celach nr 18, 58, 80 – dwa razy, 94, 99, 126, 134, 142],
3. wymieniono elementy instalacji wodno kanalizacyjnej w 28 celach [nr 4, 15, 18, 20, 21 – dwa razy, 22, 34, 49, 61, 69, 76, 79, 81 – dwa razy, 82, 84, 85 – dwa razy, 87, 100 – dwa razy, 110, 126, 127, 129 – dwa razy, 135, 142, 143, 144 – trzy razy, 146, 152],
4. wykonano od nowa całą zabudowę kącika w 9 celach [nr 106, 107, 126, 127, 128, 129, 130, 149 i 151].

Z powyższego zestawienia jednoznacznie wynika, że kąciki sanitarne w sposób

ścianach i sufitach oraz dziury w linoleum. Nie podziela natomiast poglądu, że w ścianach i sufitach występują dziury, a tym bardziej dziury, które skazani w ramach upiększania swojego otoczenia zasłaniaли obrazkami. Wyjaśniam, że stosowne prace remontowe pomieszczeń, w tym cel mieszkalnych, prowadzone są nieustannie i przede wszystkim przy zaangażowaniu skazanych zatrudnionych w warsztacie, dozorowanych przez kompetentnego funkcjonariusza. Przykładowo w roku 2012 pierwsze prace wykonano w dniu 16 stycznia a ostatnie w dniu 31 grudnia. W przypadku prac wymagających szczególnych kwalifikacji i specjalistycznych narzędzi, ich wykonanie zleca się podmiotom zewnętrznym. Zgodnie z obowiązującymi Wytocznymi Nr 1/2011 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 03 marca 2011r. w sprawie sposobu gospodarowania przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej nieruchomościami pozostającymi w ich trwałym zarządzie, przedmiotowe prace są szczegółowo rejestrowane i opisywane w dziennikach robót konserwacyjno-remontowych. Ilość prac jakie wykonano w pawilonach mieszkalnych, w latach 2011, 2012 i 2013r. ilustruje poniższa tabela:

	Ilość wykonanych prac		
	2011	2012	2013 (do 31 maja)
Pawilon A	71	94	32
Pawilon B	67	125	36
Pawilon C	59	61	61

Przykładowo, analizując prace wykonane w pawilonie A w roku 2012 można stwierdzić, że wykonano:

- 39 robót o charakterze ogólnobudowlanym (malowanie, uzupełnianie tynku, usuwanie wilgoci), z czego 37 w 55 celach mieszkalnych i po jednej w łaźni i korytarzu,
- 42 roboty w obrębie instalacji wodno kanalizacyjnej w 35 celach,
- 5 robót elektrycznych w pięciu celach,
- 8 robót innych, w tym ślusarskich i spawalniczych.

W kwestii zniszczonego linoleum wyjaśniam, że spośród 101 cel w zakładzie linoleum pozostaje jeszcze w 7 celach jednoosobowych oraz w 8 celach wieloosobowych. Wszystkie te cele zlokalizowane są w pawilonie A. Zwłoka w naprawie zniszczonego linoleum ma związek z koncepcją zmiany przeznaczenia niektórych cel i wykonania (począwszy od pawilonu A) ogólnodostępnych umywalni i sanitariatów. Zakres przyszłych prac opisano w pkt. 1.9 niniejszego pisma. W pozostałych 86 celach podłogi wykończone są płytkami gresowymi.

Praktyka stałego nadzoru nad stanem technicznym pomieszczeń i ich wyposażenia oraz niezwłocznego, ewolucyjnego usuwania zaobserwowanych usterek będzie kontynuowana. Ograniczenia z tytułu dużego zaludnienia jednostki oraz ograniczonych środków finansowych nie pozwalają planować w roku bieżącym prac kompleksowych realizowanych w celach, gdyż wymagałoby to wykwaterowania osadzonych i wyłączenia celi z użytkowania. Według bieżącej oceny założono przeprowadzenie remontu polegającego na malowaniu ścian i sufitów 50 cel łącznie z kącikami sanitarnymi. Szacunkowy koszt zakupu materiałów wynosi 10 000zł. Także w tym przypadku koszt zakupu przewyższa możliwości finansowe zakładu, nawet przy założeniu, że zakup można realizować etapami. Koszt przedmiotowego zakupu ujęto w propozycji planu finansowego na rok 2014, przesłanej w dniu 25 czerwca br. do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Rzeszowie.

w jednym pawilonie wynosi ok. 100 000zł, a we wszystkich ok. 300 000zł. Jest to znacząco mniej niż suma szacunkowych kosztów doprowadzenia ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych (ok. 170 000zł), wykonania nowych zabudów kąpoków sanitarnych w celach mieszkalnych wieloosobowych (ok. 370 000zł) oraz wykonania odrębnych kominów wentylacji grawitacyjnej w celach wieloosobowych (ok. 330 000zł). Wykonując ogólnodostępne pomieszczenia higieniczno-sanitarne pojemność Zakładu Karnego w Dębicy wzrośnie o ok. 12 miejsc, a ponadto poprawi się baza do prowadzenia zajęć kulturalno oświatowych i sportowych, gdyż zamiast sześciu mniejszych świetlic ogólnych (po 40 m²) powstanie trzy większe (po ok. 61 m² każda). Z kolei w przypadku dostosowywania zabudowy kąpoków sanitarnych w celach wieloosobowych do obowiązujących przepisów, co w praktyce oznacza ich powiększenie, pojemność zakładu ulegnie zmniejszeniu o ok. 40 miejsc, a ponadto nie zostanie rozwiązany problem skuteczności wentylacji cel wieloosobowych. Wykonanie odrębnych kominów wentylacji grawitacyjnej w celach wieloosobowych poza kosztami spowoduje zmniejszenie powierzchni cel i dalsze zmniejszenie pojemności zakładu o kolejną trudną do oszacowania bez wykonania dokumentacji technicznej ilość miejsc. Realizacja powyższej koncepcji ma charakter inwestycji, a zatem decyzja o jej wykonaniu, jak również finansowaniu pozostaje w gestii Dyrektora Okręgowego. Na dzień sporządzenia niniejszej odpowiedzi zadanie nie zostało wykonane z uwagi na brak stosownych środków finansowych. Do tego czasu istniejące kąpoki sanitarne będą remontowane na dotychczasowych zasadach i w miarę posiadanych środków finansowych. Według bieżącej oceny założono wymianę 50 kompletów urządzeń sanitarnych (muszla sedesowa z deską i przyłączeniem, dolnopełk z przyłączeniem i umywalka) o wartości szacunkowej 17 000zł oraz całkowite odnowienie malatury 50 kąpoków. Ponieważ środków na ten cel nie ma w bieżącym budżecie zakładu, kwota została przewidziana w projekcie planu finansowego na rok 2014. Przyjęcie propozycji będzie jednoznaczne z wymianą 50 kompletów urządzeń sanitarnych.

1.10. Doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy realizowane jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 lipca 2010 r. w sprawie szkolenia oraz doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy Służby Więziennej. Jest ono prowadzone w formie szkolenia ogólnozakładowego i działowego.

Oprócz szkoleń ogólnozakładowych, które były przedmiotem zainteresowania przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji w trakcie wizytacji jednostki informuję, że kierownicy poszczególnych działów prowadzą szkolenia dla podległych funkcjonariuszy. Dla przykładu funkcjonariusze działu penitencjarnego tj. wychowawcy i psychologowie uczestniczyli w 2012 r. w szkoleniach obejmujących prognozowanie kryminologiczno-społeczne, opracowanie i realizację programów readaptacji społecznej, opracowywanie, zasady aktualizacji, weryfikacji i oceny Indywidualnych Programów Oddziaływań, sposoby przeciwdziałania negatywnym przejawom podkultury przestępczej, kierowanie skazanych do szkoły i szkolenia kursowego, szeroko pojętą tematykę dotyczącą problematyki uzależnień (diagnozowanie skazanych uzależnionych lub z problemem alkoholowym, sposoby rozpoznawania używania i odurzania się, sposoby przemycania narkotyków do jednostek i zagrożenia z tego wynikające, postępowanie funkcjonariuszy wynikające z przyjętych i obowiązujących procedur), formy pomocy postpenitencjarnej skazanym w trakcie odbywania kary i przed zwolnieniem z zakładu karnego.

Uwzględniając zalecenia Krajowego Mechanizmu Prewencji przeprowadzono w czerwcu br. dodatkowe szkolenie ogólnozakładowe z zakresu stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej przez funkcjonariuszy Służby Więziennej w ramach obowiązujących przepisów ze szczególnym uwzględnieniem zasad adekwatności, praworządności, bezpieczeństwa oraz humanitaryzmu w trakcie stosowania środków przymusu bezpośredniego, a w październiku br. przewiduje się szkolenie dotyczące sposobu radzenia sobie w sytuacjach trudnych w kontaktach z osadzonymi przez funkcjonariuszy

permanently pozostają pod nadzorem służby remontowej. Pomimo nakładu pracy i środków finansowych, specyfika budynku zamieszkania zbiorowego, duża ilość użytkowników i ich podejście do dobra wspólnego nie pozwalają na osiągnięcie satysfakcjonującego stanu technicznego wszystkich 101 kąćków sanitarnych. Celem zmiany tego stanu rzeczy ale także w celu zmniejszenia zużycia wody i udostępnienia ciepłej wody osadzonym, w kwietniu 2012r. przedstawiono Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Rzeszowie alternatywne rozwiązanie, polegające na wykonaniu trzech umywalni i toalet ogólnodostępnych. Podstawowym założeniem proponowanego rozwiązania jest likwidacja kąćków sanitarnych we wszystkich celach mieszkalnych oraz zmiana przeznaczenia wybranych pomieszczeń na ogólnodostępne pomieszczenia higieniczno sanitarne. Zmiana ta w poszczególnych pawilonach będzie polegała na:

1. Pawilon A, w oddziale I (parter):

- a) ośmioosobowa cela nr 20 oraz część ośmioosobowej celi nr 21 zostaną połączone i powstanie ustęp ogólnodostępny,
- b) w pozostałej, oddzielonej części celi nr 21 powstanie umywalnia ogólnodostępna,
- c) w końcowej części korytarza parteru zostanie wydzielony przedsionek do ustępu,
- d) cela sześćosobowa nr 18 i świetlica ogólna nr 19 zostaną połączone w celu powiększenia świetlicy.

W oddziale II (piętro tego samego pawilonu) świetlica ogólna nr 46 zostanie zamieniona na celę mieszkalną trzynastoosobową.

2. Pawilon B, w oddziale III (parter):

- a) świetlica do zajęć sportowych nr 65 i cela sześćosobowa nr 66 zostaną połączone i powstanie ustęp ogólnodostępny,
- b) pralnia nr 63 i cela dwuosobowa nr 62 zostaną połączone i powstanie umywalnia ogólnodostępna,
- c) cela sześćosobowa nr 76 i świetlica ogólna nr 77 zostaną połączone w celu powiększenia świetlicy,
- d) w końcowej części korytarza parteru zostanie wydzielony przedsionek do umywalni i ustępu,
- e) świetlica do zajęć sportowych nr 65 zostanie przeniesiona do czteroosobowej celi nr 58.

W oddziale IV (piętro tego samego pawilonu) świetlica ogólna nr 102 zostanie zamieniona na celę mieszkalną trzynastoosobową.

3. Pawilon C, w oddziale V (parter):

- a) palarnia nr 103, cela jednoosobowa nr 104, świetlica do zajęć sportowych nr 105 i część celi ośmioosobowej nr 106 zostaną połączone i powstanie ustęp ogólnodostępny,
- b) w pozostałej, oddzielonej części celi nr 106 powstanie umywalnia ogólnodostępna,
- c) cela sześćosobowa nr 130 i świetlica ogólna nr 131 zostaną połączone w celu powiększenia świetlicy,
- d) palarnia nr 103 zostanie przeniesiona do trzyosobowej celi nr 108,
- e) świetlica do zajęć sportowych nr 105 zostanie przeniesiona do pokoju kadry oddziału penitencjarnego nr 122.

W oddziale VI (piętro tego samego pawilonu) świetlica ogólna nr 153 zostanie zamieniona na celę mieszkalną trzynastoosobową.

Proponowane rozwiązanie jest nie tylko zgodne z obowiązującymi przepisami ale jest standardem w jednostkach typu półotwartego. Szacunkowy koszt jego realizacji

i pracowników. Problematyka szkoleń, o których mowa w zaleceniach będzie też ujęta w planach na 2014 rok.

1.11. Zarządzeniem z dnia 21 czerwca 2013 r. określono nowy ujednolicony tekst Porządku Wewnętrzny obowiązujący w Zakładzie Karnym w Dębicy. Ujęto w nim wszelkie normy wynikające z aktualnie obowiązujących przepisów. Dokonana nowelizacja spowodowała jego przejrzystość i czytelność dla adresata.

1.12. Zgodnie z zaleceniami Krajowego Mechanizmu Prewencji skazani będą na bieżąco informowani za pośrednictwem zakładowego radiowęzła o prawnych i praktycznych skutkach wyroków Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach bezpośrednio dotyczących osób pozbawionych wolności.

1.13. Bibliotekę wyposażono w "Informatory dla cudzoziemców".

1.14. W świetle obecnych uregulowań prawnych brak jest możliwości realizowania standardów wynikających z Instrukcji Nr 2/12 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 29 lutego 2012 r., w sprawie tworzenia i organizacji oddziałów penitencjarnych w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych, gdyż nie można przyjąć do służby na zastępstwo funkcjonariusza nieobecnego z powodu usprawiedliwionej nieobecności w służbie- pobyt na zwolnieniu lekarskim. Zmiana ustawy o Służbie Więziennej z dnia 9 kwietnia 2010 r., która weszła w życie z dniem 17 czerwca 2013 r. stanowi zgodnie z art. 60b "Jeżeli zachodzi konieczność zastępstwa funkcjonariusza w czasie jego nieobecności w służbie w związku z przebywaniem na urlopie macierzyńskim, dodatkowym urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowym urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie ojcowskim, urlopie rodzicielskim lub urlopie wychowawczym, kierownik jednostki organizacyjnej może w tym celu zatrudnić pracownika na podstawie umowy o pracę na czas określony, obejmujący czas tej nieobecności." W świetle powyższego uregulowania podejmowane będą działania mające na celu zapewnienie standardów wynikających z instrukcji, o której mowa powyżej.

1.15. W chwili obecnej dzieci odwiedzające osadzonych w sali widzeń mają możliwość korzystania z malowanek, łąmigłówek, bajek, kredek oraz zabawek, które zdeponowane są w szafce i udostępniane na życzenie rodziny, która odwiedza osadzonego. Wyodrębnienie kącika dla dzieci w sali widzeń zostało zaplanowane w ramach Projektu Nr 1 Norweskiego Mechanizmu Finansowania. W ramach tego projektu Zakład Karny w Dębicy winien otrzymać na ten cel środki w wysokości 4000 zł.

1.16. Zalecenie wykonania zadaszania fragmentu pół spacerowych zostanie zrealizowane w roku 2014. Zadanie to nie było przewidziane w budżecie tego roku. Kwotę 6 000zł z przeznaczeniem na zakup materiałów hutniczych i spawalniczych do wykonania dwóch zadasznień przewidziano w projekcie planu finansowego na rok 2014, przesłanej w dniu 25 czerwca br. do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Rzeszowie. Pomimo braku gwarancji otrzymania ww środków przewiduje się wykonanie przedmiotowych zadasznień w roku 2014, ze środków jednostki oraz z wykorzystaniem materiałów rozbiórkowych, pozyskanych w toku realizacji inwestycji pn. „Poprawa wydajności energetycznej Zakładu Karnego w Dębicy”.

1.17. Wskazane w raporcie wielkości oszczędności w wydatkach na żywnienie, to przypadki oszczędności skrajnie wysokich, występujących sporadycznie. Najczęściej występują oszczędności na poziomie około 10%, a w dni świąt państwowych i kościelnych dyrektor

zakładu wyraża zgodę na przekroczenie stawki dziennej do 30%. W efekcie, w skali roku oszczędności finansowe w Zakładzie Karnym w Dębicy wynoszą 8,53% za rok 2012 oraz 5,74% za rok 2011. Nadmieniam, że racjonalizacja kosztów żywienia jest kwestią częstej kontroli oraz monitoringu ze strony OISW. Rezultaty osiągane przez jednostki podstawowe są analizowane w okresach kwartalnych i stanowią element porównawczy, wykorzystywany do oceny efektywności gospodarowania finansami przez jednostki podstawowe. Pragnę dodać, że racjonalizacja wydatków nie powoduje pogorszenia jakości wyżywienia wygenerowanie oszczędności w całości były przeznaczane na bieżące funkcjonowanie zakładu, w tym na tak prozaiczne wydatki jak zakup energii elektrycznej lub wody.

1.18. Administracja zakładu podziela pogląd Krajowego Mechanizmu Prewencji, iż obecny poziom dostosowania celi do potrzeb osób z niepełnosprawnością jest niewystarczający, zwłaszcza w kontekście stosownych orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Szczupłość środków finansowych nie pozwala na kompleksowe dostosowanie obiektów i terenu zakładu do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Charakterystyczne jest, że odpowiednie przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, wskazują m.in. budynki zakładów karnych i aresztów śledczych jako zwolnione z wymogów przystosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Niemniej jednak, w ramach posiadanych środków i prowadzonych prac poszczególne elementy obiektów zakładu, w tym drzwi, progi, krawężniki będą sukcesywnie dostosowywane do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

WZ. DYREKTORA
Zakładu Karnego w Dębicy
Z - CA DYREKTORA
Zakładu Karnego w Dębicy
mjr mgr Zbigniew Kosior

Wyk. 9 egz.

Egz. Nr 1 – Adresat

Egz. Nr 2 – Dyrektor Generalny Służby Więziennej

ul. Rakowiecka 37a, 02-521 Warszawa

Egz. Nr 3 – Zespół Kontroli Centralnego Zarządu Służby Więziennej

ul. Rakowiecka 37a, 02-521 Warszawa

Egz. Nr 4 – Przewodniczący Wydziału Penitencjarnego Sądu Okręgowego w Rzeszowie

Plac Śreniawitów 3, 35-959 Rzeszów

Egz. Nr 5 – Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Rzeszowie

ul. Załęska 76, 35-322 Rzeszów

Egz. Nr 6 – Naczelnny Kapelan Służby Więziennej

ul. Rakowiecka 37a, 02-521 Warszawa

Egz. Nr 7 – Helsińska Fundacja Praw Człowieka

ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa

Egz. Nr 8 – Koalicja „Porozumienie na rzecz wprowadzenia OPCAT”

ul. Podchorążych 20, 00-721 Warszawa

Egz. Nr 9 - aa

KD